

Công tác giáo dục lịch sử Đảng trong các trường cao đẳng, đại học hiện nay

TS. VŨ NGỌC LƯƠNG

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: luongvungoc1977ajc@gmail.com

Nhận ngày 15 tháng 6 năm 2023; chấp nhận đăng tháng 8 năm 2023.

Tóm tắt: Công tác giáo dục lịch sử Đảng cho sinh viên các trường cao đẳng, đại học đang phải đối diện với nhiều thách thức. Do đó, trong những năm qua, giảng viên các trường cao đẳng, đại học đã sử dụng nhiều phương pháp giảng dạy và các hình thức sinh hoạt đa dạng để nâng cao chất lượng công tác giáo dục lịch sử Đảng. Từ đó, sự biết và hiểu về Đảng với sự nghiệp xây dựng đất nước hiện nay của sinh viên được nâng lên rõ rệt.

Từ khóa: giáo dục lịch sử Đảng, trường cao đẳng, đại học.

Abstract: The task of educating students in colleges and universities about the Party's history is facing various challenges. Therefore, in recent years, lecturers have employed diverse teaching methods and activities to enhance the quality of Party history education. As a result, students' knowledge and understanding of the Party and the current nation-building endeavor have noticeably improved.

Keywords: Party history education, colleges, universities.

Chủ tịch Hồ Chí Minh từng nói: □Với tất cả tinh thần khiêm tốn của người cách mạng, chúng ta vẫn có quyền nói rằng: *Đảng ta thật là vĩ đại!* □⁽¹⁾. Với lịch sử ra đời và lãnh đạo cách mạng Việt Nam trải qua bao gian khó, vất vả để giành được độc lập, đến nay, Đảng Cộng sản Việt Nam tiếp tục thể hiện được vai trò của mình trên con đường xây dựng một nước Việt Nam □Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh□ Chính vì vậy, việc trang bị □công cụ□ để thế hệ trẻ biết và hiểu đúng về sự lãnh đạo của Đảng, cũng như về lịch sử đấu tranh của dân tộc, công tác giáo dục lịch sử Đảng đến với thế hệ trẻ là cần thiết.

Công tác giáo dục lịch sử Đảng trong các trường cao đẳng, đại học góp phần nâng cao kiến thức cho các thế hệ sinh viên về truyền thống lịch sử của Đảng, giúp sinh viên hiểu sâu sắc và đầy

đủ hơn, từ đó bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc, niềm tự hào, bồi dưỡng tình yêu quê hương đất nước, yêu hòa bình, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Trong điều kiện lịch sử mới, những đóng góp cần được tiếp tục phát huy và người hiện thực hóa chính là thế hệ trẻ - những sinh viên đang được đào tạo tại các trường cao đẳng và đại học.

Tuy nhiên, công tác giáo dục lịch sử Đảng tại một số trường cao đẳng, đại học hiện nay vẫn còn một số hạn chế, bất cập. Một trong những nguyên nhân quan trọng nhất đó là do nội dung lịch sử Đảng được truyền đạt đến sinh viên chưa có được sự gần gũi và chưa tạo được hứng thú cho mỗi sinh viên. Ngoài ra, do nội dung có phần mang tính định hướng chính trị nên người giảng có phần né tránh những vấn đề bức xúc, nhạy cảm nảy sinh từ thực tiễn mà dư luận đang quan tâm. Điều này đòi hỏi phải tiến hành thường

xuyên, liên tục công tác tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng, nhằm nâng cao ý thức, trách nhiệm của nhà trường, đảng viên, giảng viên, sinh viên đối với công tác tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, đáp ứng yêu cầu thực tiễn đang đặt ra. Hơn nữa, góp phần củng cố niềm tin vào con đường cách mạng mà Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã lựa chọn, tin tưởng vào sự lãnh đạo đúng đắn của Đảng.

1. Về chương trình giảng dạy

Khi hoàn thành chương trình học phổ thông, sinh viên đã được trang bị nội dung cơ bản về lịch sử của Đảng, với những dữ kiện, sự kiện lịch sử nổi bật. Vì vậy, về chương trình giảng dạy đã được thống nhất về cơ bản giữa các cấp học. Sự tiếp nối và mở rộng kiến thức, đi sâu vào từng mảng nội dung có logic, qua đó, sinh viên không bị ngợp trước lượng kiến thức mà bản thân cần phải tiếp cận.

Trên cơ sở yêu cầu chung của Bộ Giáo dục và Đào tạo, với sự thống nhất về những nội dung cơ bản cần được trang bị đến sinh viên, những yêu cầu cơ bản được thực hiện nghiêm túc và đảm bảo hiệu quả, chất lượng đầu ra. Trong sự thống nhất đó, đặc điểm riêng của từng ngành học, từng trường cần có sự định hướng và mở rộng khác nhau. Bởi vì, khác với cấp học phổ thông, môi trường học tập ở các trường cao đẳng và đại học còn mang tính chất đào tạo nghề, trang bị kiến thức cơ bản về các ngành khác nhau. Cho nên, xu hướng lựa chọn nội dung, cách phân tích nội dung của từng phần theo chương trình cần bám sát đối tượng học, cũng như cần lồng ghép thêm nội dung gắn với lịch sử đảng bộ địa phương, lịch sử đảng bộ của ngành, □ Qua đó, bức tranh tổng thể lịch sử của Đảng Cộng sản Việt Nam sẽ được tái hiện chân thực, sinh động, khách quan và gần gũi với sinh viên.

Việc nghiên cứu lịch sử nói chung, lịch sử Đảng nói riêng không chỉ phục dựng chân thật nhất quá khứ mà còn phải rút ra những kinh nghiệm, bài học nhằm biến lịch sử thành tri thức khoa học, giúp thế hệ hôm nay hiểu đúng quá

khứ, hiện tại và dự báo chính xác tương lai. Cho nên, việc giáo dục lịch sử Đảng ở các trường cao đẳng và đại học phải đạt được mục tiêu là sinh viên rút ra được bài học là động lực cho bản thân hành động vì chính nghĩa, vì đất nước, nâng cao lòng tự hào dân tộc.

Bên cạnh đó, nội dung lịch sử Đảng có tính định hướng tư tưởng, chính trị rất cao. Đó không chỉ là những sự kiện lịch sử ở những giai đoạn, thời kỳ lịch sử đã qua, mà còn có mối quan hệ gắn bó, chặt chẽ với đường lối của Đảng, với sự phát triển của đất nước hiện nay. Đồng thời, nội dung của lịch sử Đảng không chỉ gồm những dấu mốc của chặng đường lịch sử và hoạt động đấu tranh của Đảng, mà còn có sự góp công, góp sức, góp trí tuệ, □ của tất cả nhân dân, những người con đất Việt. Qua đó, mỗi người học nhận thấy được đóng góp của cá nhân, của ngành, của địa phương vào thành quả chung của tập thể, của đất nước.

2. Về phương pháp giáo dục

Cùng với việc đổi mới phương pháp giáo dục nói chung, việc đổi mới phương pháp giáo dục lịch sử Đảng cũng được các trường cao đẳng và đại học chú trọng. Đổi mới phương pháp giáo dục được thực hiện tích cực theo hướng tăng thực hành kỹ năng, giảm tải thời lượng lý thuyết, gắn lý luận với thực tiễn, tăng tương tác, đối thoại giữa giảng viên và sinh viên, kết hợp phương pháp giáo dục truyền thống với phương pháp giáo dục hiện đại, tạo khả năng thu hút, hấp dẫn người học. Công tác giáo dục lịch sử Đảng không chỉ là những giờ học môn Lịch sử Đảng trên giảng đường, mà còn được giảng viên các trường cao đẳng, đại học xác định là ngay cả trên sân trường hay các cuộc gặp gỡ, nói chuyện với sinh viên.

Nếu như trong giờ học chính thức, phương pháp giảng dạy truyền thống - thuyết trình vẫn có ý nghĩa nhất định trong công tác giáo dục, thì sự kết hợp với các phương pháp khác như thảo luận, tranh luận, thực tế, □ là cần thiết. Tuy nhiên, nguồn thông tin được sinh viên tiếp cận ngày một nhiều, khó có thể kiểm soát, kể cả

những thông tin tác động đến tinh thần, tự diễn biến, tự chuyển hóa của mỗi cá nhân. Những nguồn sách, báo, tạp chí có nội dung về lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam không chỉ được xuất bản bằng con đường chính thống. Ngày nay, với sự hỗ trợ của công nghệ, các trang thông tin điện tử hay nền tảng mạng xã hội cũng trở thành nơi truyền tải những thông tin mang tính lý luận. Đó là một điều thuận lợi để giáo dục lịch sử Đảng, nhưng cũng dễ bị lợi dụng để xuyên tạc lịch sử. Việc cấm đoán hay hạn chế những luồng thông tin phi chính thống là rất khó có thể thực hiện với hiệu quả cao.

Với nhận định như vậy, thông qua các giờ học trên lớp, các giảng viên lấy những dữ kiện tương tự hoặc có tính chất tương tự để phân tích và định hướng tính đúng cho sinh viên. Điều đó có thể hiểu là trang bị chính công cụ, bài học từ lịch sử Đảng để sinh viên biết đánh giá và phê phán những quan điểm sai trái đó. Mỗi sinh viên sẽ trở thành một nguồn phản biện những sai lầm, phê phán và lên án những quan điểm sai trái. Đồng thời, đó cũng là quá trình xây dựng lá chắn phòng thủ vững vàng và xây dựng nền tảng tư tưởng vững chắc để phát triển cho sinh viên - thế hệ cách mạng kế cận.

Để hỗ trợ và định hướng cho sinh viên, trong những năm gần đây, phương pháp đọc sách lý luận đã được lồng ghép trong quá trình giảng dạy. Đây là bài học đã được Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh trong □Diễn văn khai mạc lớp học lý luận khóa I trường Nguyễn Ái Quốc□ khi đọc sách, đọc báo hay bất kỳ thông tin nào, cá nhân cần □phải nêu cao tác phong độc lập suy nghĩ và tự do tư tưởng. Đọc tài liệu thì phải đào sâu hiểu kỹ, không tin một cách mù quáng từng câu trong sách. Có vấn đề thông suốt thì mạnh dạn đề ra cho vỡ lẽ, đối với bất cứ vấn đề gì đều phải đặt ra câu hỏi: □Vì sao□đều phải suy nghĩ kỹ càng, xem nó có hợp với thực tế hay không, tuyệt đối không nên nhắm mắt tuân theo một cách xuôi chiều. Phải suy nghĩ cho chín chắn⁽²⁾. Dù có đọc bao nhiêu sách mà không biết tóm tắt hay nắm được

nội dung cơ bản, sinh viên đã mang những tri thức đó để tranh luận thì thật khó có thể đạt được hiệu quả cao. Đó là chưa nói đến việc hiểu chưa chính xác về từng nội dung. Cho nên, bài học lắng nghe, học hỏi và cầu tiến chưa bao giờ lỗi thời.

Với điều kiện công nghệ thông tin hiện nay, việc tận dụng các loại hình truyền thông mới, sử dụng hiệu quả Internet và mạng xã hội là một phương pháp cần lưu tâm. Coi trọng công tác tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng trong giảng viên, sinh viên với nhiều phương pháp khác nhau, cách thức đa dạng, phù hợp, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ, nhằm bồi đắp tinh thần yêu nước, lòng tự hào dân tộc đối với thế hệ trẻ. Đây cũng là phương pháp để giúp cho việc nâng cao hiệu quả công tác giáo dục lịch sử Đảng trong hệ thống các trường cao đẳng, đại học hiện nay.

Hiện nay, giảng viên và sinh viên các trường cao đẳng, đại học luôn ý thức được rằng, họ đang cùng nhau góp sức vào việc duy trì sự vững mạnh và phát triển của đất nước. Để có được hiệu quả đó, các giảng viên không chỉ cố gắng để truyền đạt nội dung tri thức mà còn là người đồng chí đi trước giúp đỡ thế hệ kế cận. Mỗi người đều đóng góp công sức của mình vào sự phát triển chung, nên ai cũng nhận thấy vai trò và trách nhiệm của cá nhân trong một tập thể. Đó là một phần lý do khuyến khích sinh viên tham gia nhiệt tình vào mọi hoạt động của Nhà trường.

3. Về sinh hoạt ngoại khóa

Ngoài những giờ giảng chính thức, việc tổ chức học tập một cách nghiêm túc chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; chủ nghĩa yêu nước và truyền thống cách mạng của dân tộc, của Đảng,□ cùng với các hình thức khác cũng cần được hiện thực hóa.

Các hoạt động tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng, giáo dục truyền thống cách mạng,... được tổ chức trong các hoạt động kỷ niệm các ngày lễ lớn của đất nước và của ngành, các hoạt động về nguồn, noi gương người tốt, việc tốt,... Các hoạt động kỷ niệm luôn mang trong mình những

điều kiện và ý nghĩa của nó. Trong khi, sinh viên với tính năng động, tò mò và cũng thích thể hiện sự hiểu biết, việc kết hợp công tác tuyên truyền, giáo dục cho sinh viên thông qua việc tổ chức các hoạt động vui chơi, sinh hoạt văn hóa, văn nghệ, thể dục - thể thao bằng các hội thi, hội thao, hội diễn văn nghệ, hoạt động từ thiện, mùa hè xanh, hiến máu nhân đạo,... để thu hút sinh viên tham gia vào các hoạt động lành mạnh, có ý nghĩa. Tích cực tăng cường đổi mới nội dung, hình thức tuyên truyền các công trình lịch sử của Đảng bộ, lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam cho cán bộ, giảng viên, sinh viên cũng là một trong những nhiệm vụ quan trọng của công tác chính trị, tư tưởng, giáo dục lịch sử Đảng.

Ngoài những hoạt động sôi nổi, hoạt động đọc sách lý luận cũng là một hình thức sinh hoạt ngoại khóa thu hút được sự quan tâm của sinh viên. Những công trình có nội dung về lịch sử Đảng không chỉ xuất hiện trên kệ sách trong thư viện. Gần đây, hoạt động hướng dẫn đọc và trao đổi với chuyên gia, các nhà nghiên cứu đang khuyến khích tính tò mò của một bộ phận sinh viên. Đó không chỉ là những câu chữ đơn thuần, mà đằng sau đó, sự kích thích tò mò, tạo nhu cầu hiểu biết của mỗi cá nhân. Ngoài buổi nói chuyện chuyên đề, việc tổ chức các chuyến tham quan qua ảnh các di tích lịch sử, văn hóa, chương trình giáo dục lịch sử truyền thống nói chung, lịch sử Đảng nói riêng tạo được hiệu ứng tốt cho sinh viên.

Hoạt động sinh hoạt ngoại khóa có thể xen kẽ với việc tuyên truyền, quán triệt sâu rộng các chỉ thị, nghị quyết, của Đảng và Nhà nước đến với sinh viên. Đó không chỉ là truyền tải nội dung mà còn là hướng dẫn và định hướng việc hiểu và hiện thực hóa những quan điểm, chủ trương, chính sách mới của Đảng và Nhà nước. Khi sinh viên hiểu được giá trị của các chủ trương, chính sách và đường lối đó thì chính sinh viên sẽ là lực lượng bảo vệ nền tảng tư tưởng và phát triển vững mạnh của Đảng.

4. Kết luận

Trong thời kỳ đất nước đổi mới và phát triển, việc nâng cao chất lượng công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, giáo dục lịch sử Đảng là nhiệm vụ rất quan trọng, đòi hỏi cần được lãnh đạo, chỉ đạo, quan tâm, phối hợp triển khai đồng bộ, kết hợp nhiều yếu tố về chủ trương, cơ chế, chính sách, đầu tư cơ sở vật chất, đổi mới chương trình giáo dục lịch sử, chương trình ngoại khóa,... Thông qua việc nâng cao hiệu quả các hình thức tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng đã góp phần quan trọng làm khơi dậy niềm tự hào dân tộc, về truyền thống đấu tranh anh dũng, kiên cường, bất khuất của các thế hệ cha anh. Qua đó, góp phần định hướng tư tưởng và phát huy các giá trị truyền thống lịch sử trong công cuộc xây dựng và bảo vệ quê hương, đất nước trong giai đoạn mới. Mặc dù trong công tác giáo dục lịch sử Đảng trong các trường đại học còn có những hạn chế nhất định về chất lượng nội dung, hình thức, phương pháp,... Song, không thể phủ nhận hiệu quả rất lớn từ công tác giáo dục lịch sử Đảng đối với công tác xây dựng Đảng nói riêng và xây dựng nền tảng tinh thần, đạo đức xã hội nói chung.

Như vậy, việc tăng cường tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng trong hệ thống các trường cao đẳng, đại học cần phải được tiến hành thường xuyên, liên tục, lâu dài nhằm góp phần nâng cao nhận thức, trách nhiệm của nhà trường. Đặc biệt, tạo ra sự đoàn kết, thống nhất trong nội bộ thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị, giáo dục, dạy và học, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Những kinh nghiệm về công tác giáo dục lịch sử Đảng luôn phải được tích lũy và đổi mới, phù hợp với thực tiễn xã hội để nhằm góp phần tối đa hiệu quả việc tuyên truyền, giảng dạy lịch sử Đảng đối với thế hệ trẻ hiện nay./.

(1) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, T.12, tr. 400.

(2) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, T.11, tr.98-99.